

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 73 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

1 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de toename van de werkloosheid in de VS, via een vermindering van het besteedbare inkomen, de bestedingen en de import, leidt tot een daling van de export van de EZ waardoor de productie in de EZ daalt en daarmee de arbeidsvraag.

2 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de daling van de aandelenkoersen een daling van de waarde van het particuliere aandelenvermogen betekent waardoor de mogelijkheid bestedingen te financieren uit vermogen vermindert en de bestedingen afnemen waardoor de arbeidsvraag daalt.

3 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat een afnemend consumentenvertrouwen leidt tot vermindering van de consumptie en daarmee tot een afname van de bestedingen en een afname van de arbeidsvraag.

4 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat uit de daling van de bezettingsgraad blijkt dat de (geaggregeerde) vraag daalt ten opzichte van de productiecapaciteit, hetgeen vanaf juli 2008 leidt tot een daling van het prijsniveau.

5 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat er tot oktober 2008 sprake was van een stijging van het prijsniveau en dat een renteverlaging de bestedingen zou stimuleren, hetgeen zou kunnen leiden tot een sterkere stijging van het prijsniveau dan aanvaardbaar wordt gevonden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 3

De keuze voor de financiering van de particuliere en de collectieve sector is juist uitgewerkt.

- Te denken valt aan een combinatie van de aspecten (1), (3) en (6) waaruit naar voren komt dat de financiering aan de aanbodkant problemen kent door de lage nationale spaarquote en afname van de buitenlandse bereidheid te lenen aan de VS door het toenemend koersrisico terwijl aan de vraagkant de zeer hoge nationale schuld tot een grote vraag leidt.

De keuze voor de economische relaties met het buitenland is juist uitgewerkt.

- Te denken valt aan een combinatie van de aspecten (2), (4) en (7) waaruit naar voren komt dat de verslechterde concurrentiepositie van het Amerikaanse bedrijfsleven leidt tot een stijging van het tekort op de lopende rekening hetgeen de toch al zwakke dollar verder verzwakt.
- Te denken valt aan de combinatie van de aspecten (4), (5) en (8) waaruit naar voren komt dat door gebrek aan aanpassing en door protectie van niet efficiënte bedrijven de concurrentiepositie van het Amerikaanse bedrijfsleven zwak is terwijl het belang van de productie van deze bedrijven op wereldschaal afneemt.

Opgave 2

7 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- $M_a = -30 \times 20 + 20 \times 21 + 300 = 120$ 1
 - $TO_a = 120 \times 20 + 48 \times 4 = 2.592$ 1
 - $TK_a = 120 \times 3,5 + 32 \times 5 + 800 = 1.380$ 1
- totale winst: $2.592 - 1.380 = 1.212$

8 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de verhoging van de onderlinge tarieven wordt doorberekend aan de consument hetgeen bij beide bedrijven blijkbaar leidt tot een zodanig groot afzetverlies dat de omzet daalt bij een daarbij achterblijvende daling van de variabele kosten.

9 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de dominante strategie het verhogen van de tarieven is hetgeen vooral ten koste gaat van bedrijf b, de kleinste marktpartij, waardoor bij verdere tariefsverhogingen de marktmacht van bedrijf a te groot kan worden.

Vraag	Antwoord	Scores
10	<p data-bbox="280 210 533 241">maximumscore 4</p> <p data-bbox="280 248 842 280">Een voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <p data-bbox="280 286 485 318">maximumtarief</p> <ul data-bbox="280 324 1321 551" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="280 324 1321 439">• Bij argumenten vóór valt te denken aan de gemakkelijke uitvoering (per decreet), de eenvoudige controle (accountant), de transparantie (iedereen begrijpt het) 1 <li data-bbox="280 445 1321 551">• Bij argumenten tegen valt te denken aan marktverstoring (autonomie van marktpartijen), onbillijkheid (tarief hoeft niet overeen te komen met werkelijke kosten) 1 <p data-bbox="280 557 469 589">zelfregulering</p> <ul data-bbox="280 595 1321 819" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="280 595 1321 710">• Bij argumenten vóór valt te denken aan instandhouding marktwerking (maatschappelijke efficiëntie), lagere kosten consumenten (bij uitblijven van tariefsverhogingen) 1 <li data-bbox="280 716 1321 819">• Bij argumenten tegen valt te denken aan problemen bij het overtuigen van de marktpartijen voor regulering (binding en zelfbinding) en het instandhouden daarvan (reputatie marktpartijen) 1 	

Opgave 3

11 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat een zzp'er meer zal worden geprikkeld om efficiënter te werken, omdat extra inkomen geheel aan hem toevalt / het verlies aan inkomen geheel door hem gedragen moet worden.

12 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- Een argument waaruit blijkt dat de hogere arbeidsproductiviteit door lagere (arbeids)kosten per product leidt tot (verbetering van de concurrentiepositie en daarmee tot) meer werkgelegenheid / hogere lonen.
- Een argument waaruit blijkt dat sommige werknemers zzp'er willen worden, omdat ze een hogere mate van zelfstandigheid willen / voldoende winstkansen zien.

Opmerking

Per juist geformuleerd argument 1 punt toekennen.

13 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

De kosten worden $€ 240.000 + 0,6 \times € 160.000 = € 336.000$.

De winst wordt $0,6 \times € 500.000 - € 336.000 = -€ 36.000$.

Dit is een winstdaling van 136%.

14 maximumscore 2

bij Mulder

Uit de toelichting moet blijken dat bij Mulder de constante kosten een groter deel van de totale kosten uitmaken dan bij Construx; door het inzetten van zzp'ers in plaats van werknemers dalen de constante kosten bij Mulder sterker en zullen bij een afzetsdaling de kosten ook sterker dalen, waardoor de winst minder sterk afneemt.

15 maximumscore 6

Het optreden van moral hazard is juist uitgewerkt.

- Te denken valt aan het informatieverschil tussen enerzijds de directie en anderzijds de werknemers of zzp'ers als het gaat om de kwaliteit van het uitgevoerde werk / de gewerkte tijd, waarvan de werknemers of zzp'ers misbruik kunnen maken 2

De beschrijving van het verschil in transactiekosten is juist uitgewerkt.

- Te denken valt aan de kosten voor het opstellen van een contract met zzp'ers in vergelijking met het uitvoeren van de cao bij werknemers 2
- Te denken valt aan de kosten van het toezicht op werknemers in vergelijking met de kosten van controle achteraf bij zzp'ers 2

Opgave 4

16 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de staatsschuld gelijk blijft omdat het bedrag dat vanwege het tekort geleend moet worden juist gelijk is aan de aflossing van de staatsschuld.

17 maximumscore 2

- minister van Economische Zaken

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat door bezuinigen vanwege tegenvallende inkomsten de bestedingen verder zullen dalen hetgeen leidt tot een vergroting van de economische krimp.

- minister van Financiën

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat er door de tegenvallende inkomsten een groter tekort ontstaat waardoor de staatsschuld stijgt en er in de toekomst meer belasting betaald moet worden om de rente te kunnen betalen.

18 maximumscore 6

Het effect van het belastingplan op de welvaart is juist verwoord.

- Te denken valt aan het toenemen van de welvaart omdat bij een gelijk niveau van consumptie milieuonvriendelijke producten vervangen worden door milieuvriendelijke 2

Het effect van het belastingplan op de secundaire inkomensverdeling is juist verwoord.

- Te denken valt aan het nivellerende effect van een voor iedere inkomensgroep gelijke heffingskorting 2

Het effect van het belastingplan op de tertiaire inkomensverdeling is juist verwoord.

- Te denken valt aan het denivellerende effect van ecotax, omdat de lagere inkomensgroepen relatief meer milieuonvriendelijke producten kopen dan de hogere inkomensgroepen 2

Opgave 5

19 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat voor Carant de (marginale) besparing op de kosten van inbraak kleiner is dan de (marginale) kosten van het inhuren van een beveiliging, zodat Carant altijd zal besluiten 0 beveiligers aan te stellen.

20 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$€ 1.000 + € 900 + € 800 + € 650 + € 500 - (3 \times € 700) = € 1.750$$

21 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat Alberts 0 beveiligers inhuurt en Boenders 2, omdat dit voor Alberts het hoogste voordeel (€ 1.900) oplevert.

22 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat Alberts in hoge mate zeker kan zijn van de beslissing van Boenders, omdat deze zichzelf de beslissing oplegt en er dus sprake is van zelfbinding en Boenders in geval van het niet uitvoeren van deze beslissing reputatieschade oploopt.

23 maximumscore 6

de omvang van de gezamenlijke winst

- Te denken valt aan dat door het samenwerken gestreefd kan worden naar het maximeren van de winst en dus vijf beveiligers ingehuurd moeten worden

2

asymmetrische informatie

- Te denken valt aan dat door het samenwerken het asymmetrisch zijn van informatie opgevangen kan worden waardoor het juist verdelen van de kosten mogelijk wordt

2

free rider gedrag

- Te denken valt aan het niet optreden van free rider gedrag, omdat alle drie de winkeliers hun winst zien toenemen in verhouding tot hun bijdrage aan de betaling voor beveiliging

2

Opgave 6

24 maximumscore 2

nee

Voorbeelden van een juiste verklaring zijn:

- Een verklaring waaruit blijkt dat bij een prijs van € 1.000 de marginale opbrengsten (mo) lager zijn dan / niet gelijk zijn aan de marginale kosten (mk).
- Een verklaring waaruit blijkt dat maximale totale winst behaald zal worden bij een prijs van € 1.200, omdat de marginale opbrengsten (mo) gelijk zijn aan de marginale kosten (mk).

25 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat dan ook de zakenmensen zullen kiezen voor de stoelen tegen de lage prijs, omdat hun financiële voordeel dan groter is dan het verschil in betalingsbereidheid tussen een stoel met en een stoel zonder overnachtingverplichting ($€ 1.800 - € 700 = € 1.100$).

26 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat voor een toeristentarief van € 200 een zakenmens een dienst koopt die voor hem € 700 waard is of een dienst koopt tegen het zakentarief van € 1.300 die hem € 1.800 waard is; bij elke prijs hoger dan € 1.300 is het voordeel bij het zakentarief kleiner dan bij het toeristentarief.

27 maximumscore 4

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het consumentensurplus zal afnemen, omdat een deel van het surplus afgeroomd wordt doordat verschillende prijzen gerekend worden voor verschillende klantengroepen 1
- Het consumentensurplus zal toenemen door prijsverlaging 1
- De marginale kosten zullen afnemen, doordat concurrentie zal dwingen tot efficiënter produceren en/of bezuinigen op de kosten per stoel 1
- De marginale kosten zullen toenemen als Fantasia Air een deel van de markt verliest en daardoor minder schaalvoordelen realiseert 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 25 juni naar Cito.